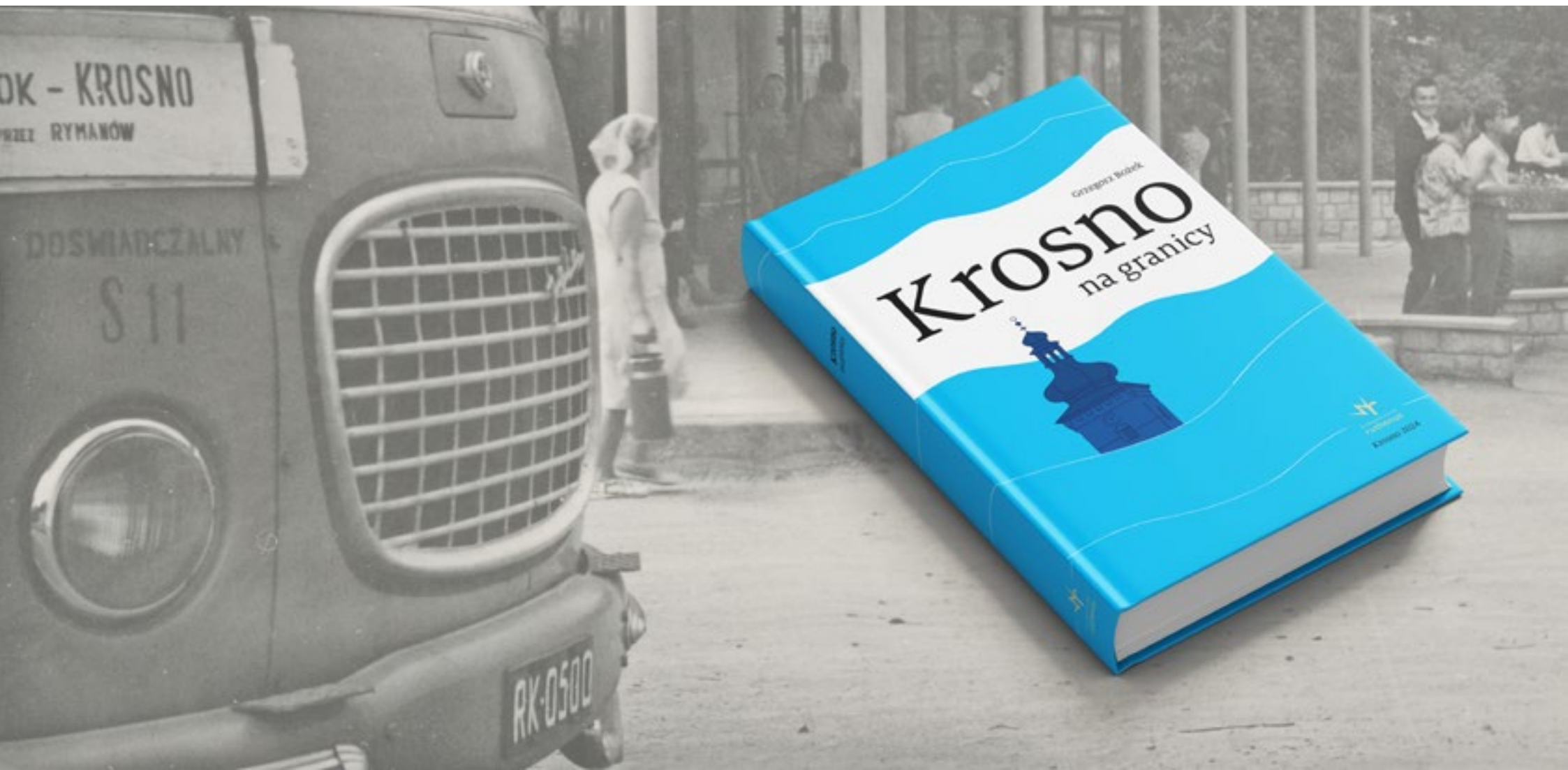

Krosno na granicy

Premiera książki • Krosno, 26 marca 2024 roku

30
LAT
1994-2024
wydawnictwa
ruthenus

Krosno na granicy to:

47,3
km

trasy krajoznawczej
dookoła miasta

33

rozdziały

191

zdjęć

720
tys.

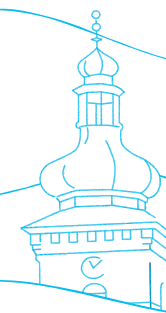
znaków tekstu

98
tys.

wyrazów

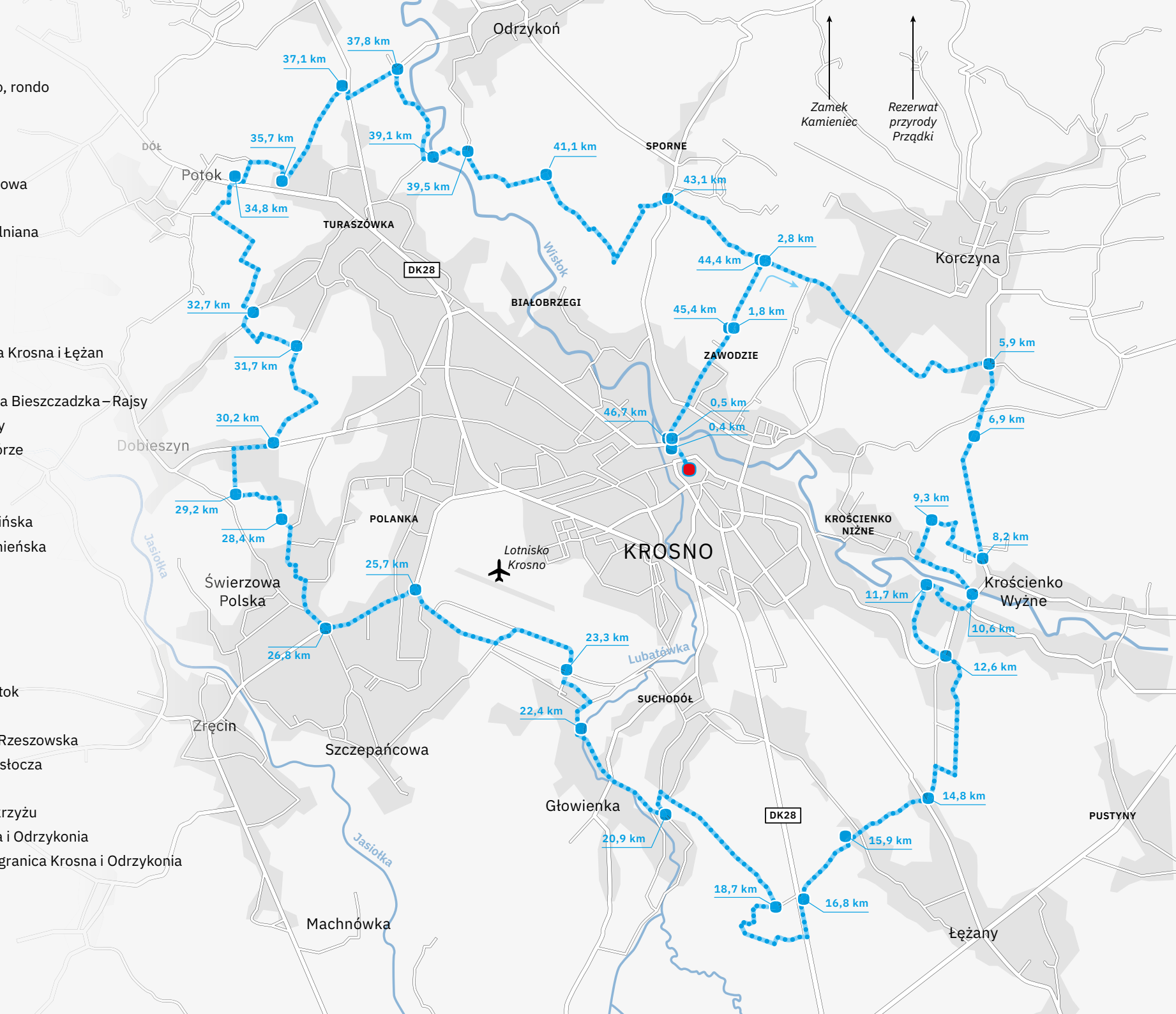
Rozdziały:

- **krajoznawcze** zachęcające do wyjścia z domu
- **sportowe** (lekkoatletyczne, żużlowy, piłkarski, biegi narciarskie, skoki narciarskie, kolarski, sportów lotniczych)
- **historyczne** (wrzesień 1939, szkoła lotnicza dla małych, okupacja)
- **literackie** (Fredro, Pol, Konopnicka, Białoszewski)
- **muzyczne** (punk koncert roku 1982, lata 90., krośnieńska scena muzyczna)
- **przyrodnicze** (Wisłok, wilki, ptaki, lasy, łąki, koniec zimy)
- **żydowskie** (getto w Krośnie, Alexander Białywołos-White, cmentarz żydowski)
- **różne** (Łukasiewicz, Gomułka, LSV Beskiden, powódzie – pożary – zaraza)

km
0
0,4
0,5
1,8
2,8
5,9
6,9
8,2
9,3
10,6
11,7
12,6
14,8
15,9
16,8
18,7
20,9
22,4
23,3
25,7
26,8
28,4
29,2
30,2
31,7
32,7
34,8
35,7
37,1
37,8
39,1
39,5
41,1
43,1
44,4
45,4
46,7
47,3

- Start, centrum Rynku
- Ulica Józefa Piłsudskiego, rondo
- Zawodzie
- Wzgórze Korona
- Graniczna
- Korczyzna, Akacjowa-Lipowa
- Trójstyk
- Krościenko Wyżne, Kopalniana
- Kopalniana/Kopalniana
- Wiśtok, most
- Dębina, Dworska
- Pomnik Grunwaldzki
- Kapliczka Maryi – granica Krosna i Łężan
- Olszyny
- Droga krajowa nr 28, ulica Bieszczadzka-Rajsy
- Ogródki działkowe-Rajsy
- Pod Skałą, Stroma-Pogórze
- Lubatówka, kładka
- Lotników
- Polanka, Lotników-Zręcińska
- Świerzowa Polska, Krośnińska
- Małka
- Victoria Dobieszyn
- Dobieszyn Granica
- Klonowa, Małka
- Krosno Turaszówka PKP
- Droga krajowa nr 28-Potok
- Ropa
- Droga wojewódzka 990, Rzeszowska
- Odrzykoń, Sportowa-Wisłocza
- Wiśtok, stalowy most
- Odrzykoń, Łęgowa przy krzyżu
- Marcinek, granica Krosna i Odrzykonia
- Białobrzaska, Marcinek, granica Krosna i Odrzykonia
- Graniczna
- Wzgórze Korona
- Wiśtok, most
- Rynek

Zamek Kamieniec
Rezerwat przyrody Prządki

PUSTYNY

Stare miasto. Fot. Damian Krzanowski

Bieg dookoła Krosna po linii trasy krajoznawczej, ulica Okrzei przez wzgórzem Korona (337 m n.p.m.), wiosna 2022 roku. Fot. Damian Krzanowski

Ulica Graniczna między Krosnem a Korczyną. Fot. Grzegorz Bożek

Pomnikowe dęby nad Wisłokiem, Krościenko Wyżne, 12 km trasy. Fot. Damian Krzanowski

Chrystus bez ręki i pomnik Grunwaldzki obok Dębiny, Krościenko Wyżne. Fot. Grzegorz Bożek

Linia kolejowa, widok z ulicy Dywizjonu 303 w stronę Targowisk. Fot. Grzegorz Bożek

Granica Krosna i Łęczan obok Walerkowej Górki, w oddali droga krajowa nr 28, 16 km trasy.
Fot. Grzegorz Bożek

Wzgórza między Głowienką a Suchodółem, w drugim planie Stawczana Góra (330 m n.p.m.), 20 km trasy. Fot. Grzegorz Bożek

Krośńskie lotnisko w zimowej szacie, w drugim planie Pogórze Dynowskie. Fot. Damian Krzanowski

Między Krosnem a Świerzową Polską, 26 km trasy. Fot. Grzegorz Bożek

Największy krosnieński las, Turaszówka. Fot. Damian Krzanowski

Wisłok w Odrzykoniu, dzika rzeka, 38 km trasy. Fot. Grzegorz Bożek

Zanikający krajobraz – pola uprawne, łąki, polne drogi, zadrzewienia. Łęg, część Odrzykonია – nieopodal strumienia Marcinek. Fot. Grzegorz Bożek

Krajobraz kulturowy też się zmienia – niegdyś PZPR, teraz Szczepanik i Łukasiewicz wita od strony zachodniej. Zbiory Ruthenus

Najpełniejszy widok miasta jest z wieży farnej. Tutaj z czasów okupacji niemieckiej. Zbiory Ruthenus

CROSNO.

Wyjdz z domu na przyklad na biegowki pod Cergowa, zdjecie z lat 50. Zbiory Ruthenus

Może być kajak. Fot. Damian Krzanowski

Zdzisław Deneka i Legia Krosno, 1935. Zbiory Narodowe Archiwum Cyfrowe

Jan Pająk, lata 30. Źródło: Wikipedia

Kamil Piątkowski oraz Bogdan Józefowicz (prezes Karpat Krosno). Fot. Konrad Kwolek

Zapomniana skocznia na Zawodziu, fotografia z lutego 2023 roku. Fot. Grzegorz Bożek

Krośnianie na nartach, lata 30. Fot. z archiwum Alexandra White'a

Kolorowe „kolarskie”
kapsle – popularna gra
z lat 70. i 80. Fot. Damian
Krzanowski

Wyścig Pokoju przez Rogowską Górą, rok 1979. Fot. Jerzy Bryła

Najlepszy krośnieński żuźlowiec w historii Roman Gąsior, zdjęcie z 1960 roku. Fot. z archiwum rodziny Gąsiorów

Półfinał indywidualnych mistrzostw Polski, 2010 rok, na zdjęciu m.in. Tomasz Gollob. Fot. Damian Krzanowski

Izabela Zatorska w zwycięskim biegu alpejskim na 14 km w szwajcarskim Zermatt, 2001 rok

Współczesne zdjęcie na Cergowej, 2022 rok.
Fot. Archiwum Izabeli Zatorskiej-Pleskacz

Jerzy Wojnar – dobry sportowiec w szybownictwie, ale i mistrz świata w saneczkarskich jedynkach, olimpijczyk. Fot. z 1954 roku, Wikimedia Commons

Balony nad osiedlem, ulica Magurów, 2003 rok. Fot. Grzegorz Bożek

Żołnierze niemieccy przy grobach zabitych w walkach o Krosno z września 1939 roku. Współcześnie w tym miejscu znajduje się cmentarz i pomnik żołnierzy Armii Czerwonej. Zbiory Ruthenus

RONDO
DYWIZJONU 303

Współczesny widok jednego z budynków
Szkoły Podoficerów Lotnictwa dla
Małoletnich. Fot. Damian Krzanowski

Żołnierze niemieccy spacerujący dzisiejszą ulicą Piłsudskiego. Na budynku widać napis: „Fotograf”, widać też wielkie sople lodu. Zbiory Ruthenus

Adolf Hitler Platz obecnie : Rynek
Hessstraße obecnie : ul. Henryka Sienkiewicza
Franziskanerstraße obecnie : ul. Franciszkańska
Franziskanerkloster obecnie : Klasztor Franciszkanów
Franziskaner Kirche obecnie : Kościół Franciszkanów

Jüdischer Wohnung bezirk

Żydowska dzielnica mieszkaniowa

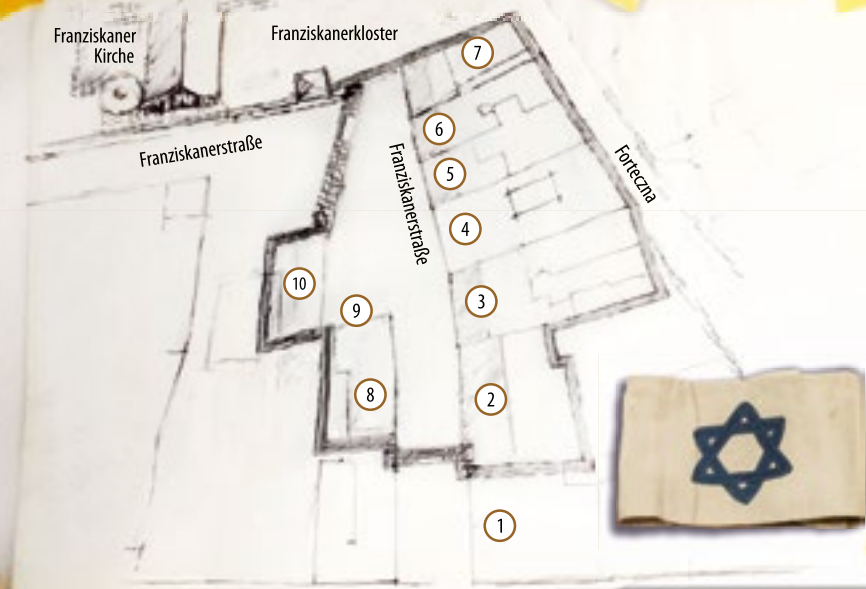
Getto w Krośnicy, które istniało w 1942 roku. Opis według przekazu od Alexandra White'a

Patrząc od ulicy Sienkiewicza (Hessstraße):

- 1 - Kamienica architekta Laskowskiego. Dom poza gettem.
- 2 - Kamienica Dyma – sklep monopolowy: wódka, wino, piwo. Po likwidacji getta w tej kamienicy mieścił się Institut für Deutsche Ostarbeit, zajmujący się „niemieckimi pracami badawczymi na wschodzie” m.in. badaniami rasowymi.
- 3 - Kamienica Singela Landaua (ur. 1882 – data śmierci nieznana), w której mieszkała też jego córka Hawa.
- 4 - Kamienica, w której mieścił się dom modlitwy jednego z rabinów, na którego mówiono „Ryskie pole rabaj”.
- 5 - W czasie okupacji nie było tu domu – współcześnie zakład fotograficzny.
- 6 - Kamienica, na której współcześnie znajduje się tablica upamiętniająca czasy eksterminacji ludności żydowskiej. Mieszkali w niej Mons Pasternak, Weinstein oraz Chaim Amsterdam (ur. 1889 – data śmierci nieznana), który na rynku miał sklep z częściami metalowymi.
- 7 - Miejsce, w którym stał dom pokazany na zdjęciu (patrz s. 220) z okresu II wojny światowej (nad wejściem do domu widnieje napis: Fryzjer Jan Czerwienka), a także dom, w którym mieścił się warsztat ślusarski i szlifiernia szkła Józefa Platnera, wuja Alexandra White'a. Współcześnie teren należący do franciszkanów oraz zajęty przez schody prowadzące z ulicy Franciszkańskiej do ulicy Fortecznej.

Lewa strona:

- 8 - Kamienica rodziny Fischbeinów – w połowie znajdowała się poza gettem.
- 9 - Stacja benzynowa Landaua, która została założona w 1928 roku. Sprzedawano tutaj naftę i benzynę.
- 10 - Dom Palantów – Israel Palant i Shlomo Palant przeżyli II wojnę światową. Współcześnie w miejscu domu znajduje się parking.

Alexander Białywłós-White podczas jednej z ostatnich wizyt w Krośnie pokazuje jak przed wojną jeździł na rowerze. Fot. Tomasz Okoniewski

Zabytkowy cmentarz żydowski
na Zawodziu. Fot. Grzegorz Bożek

Prawie jak na Bursakach, ale to stadion w Krakowie. Gra drużyna DTSG przeciwko drużynie Luftwaffe, być może krośnieńskiej LSV Beskiden. Zbiory Narodowe Archiwum Cyfrowe

Wylew Wisłoka w Krosnie

R. Kaska fotograf Krosno

Wylew Wisłoka, rok 1931. Fot. Rudolf Kaska. Zbiory Ruthenus

Kopalnie w okolicach Krosna – zdjęcie z 1932 roku. Zbiory Narodowe Archiwum Cyfrowe

Kamieniec, data na fotografii 1927. Fot. Rudolf Kaska. Zbiory Narodowe Archiwum Cyfrowe

Fotografia dworu w Polance przed remontem, lata 90. Fot. Stanisław Nawracaj

Wincenty Pol w Polance w 1846 roku stracił dzieło na temat geografii Polski. Wizerunek Pola za: Maksymilian Fajans, *Wizerunki polskie 1851–1862*, źródło Biblioteka Narodowa

Nakładca J. Zajączkowski i Ska. Krosno Naśladowicielwo-wzbronione.

Przyjęcie Maryi Konopnickiej
na stacji kolejowej w Jedliczu.

*Droga Błogosławna
Nawet nie ma mi udamu
tylko niech ci Bog za ptani
za twoją apokryfą pozdrawiam
szlach*

*Krosno
Przedstawicielstwo
było mięk na woda. ale umiesz mi pisać?*

Powitanie Marii Konopnickiej na dworcu kolejowym w Jedliczu przy okazji jej przyjazdu do Żarnowca w 1903 roku. Poczłówka: nakładca Józef Zajączkowski i Ska, Krosno. Zbiory Ruthenus

„Podcienie z dwóch Rynku stron
w cieniu biją jak dzwon,
od łuku biją do łuku
słoneczną kamienia mgłą”

Ballada Krośnieńska, Miron Białoszewski

Pierwszomajowe uroczystości 1965 roku. Trybuna przed Prezydium Miejskiej Rady Narodowej – nad wejściem do budynku portret Władysława Gomułki. Fot. Stanisław Nawracaj

Plakat z punkowej trasy koncertowej Rock Galicja z 1982 roku. Archiwum zespołu Dezerter

Robert Brylewski i Piotr „Stopa” Żyżelewicz z zespołu Armia, grudzień 1993 roku w Wojewódzkim Domu Kultury w Krośnie. Fot. Grzegorz Bożek

Krater z koncertu z 1992 roku w WDK. Jeden w wielu zespołach muzycznych w historii Krosna. Fot. Grzegorz Bożek

Marsz dla wilków do siedziby wojewody krośnieńskiego, październik 1997 roku.
Kilka miesięcy później wilki zostały objęte pełną ochroną. Fot. Jacek Zachara

Jeden z cenniejszych przyrodniczo fragmentów Krosna – zakole Wistoka, obszar Natura 2000. Zdjęcie z 2018 roku autorstwa Damiana Krzanowskiego

Gawrony towarzyszą ludziom w mieście. Są z nami również inne ptaki np. kawki, sroki, kosy, sierpówki, grzywacze, wróble, śpiewaki, zimorodki, bociany, sójki, rudziki, kaczki krzyżówki, ale i jerzyki i wiele, wiele innych. Fot. Hanna Żelichowska

Jedyny większy zwarty las w Krośnie to dębina w Turaszówce, ledwie 9 hektarów lasu. Krośno posiada tylko 4,07% terenów zielonych (stan na 2017 rok). Fot. Damian Krzanowski

Łąkowe obszary to bogactwo cennych gatunków zwierząt i roślin, np. motyli. Fot. Grzegorz Bożek

Kiedyś były zimy prawdziwe – droga Korczyna – Czarnorzeki, lata 60. Fot. Stanisław Nawracaj

Dzisiaj czasem trafi się jeszcze większy śnieg, ale to zdarza się coraz rzadziej. Widok Cergowej od strony Lubatowej, główny szlak beskidzki, luty 2022 roku. Fot. Grzegorz Bożek

Krosno na granicy

Premiera książki

Krosno, 26 marca 2024 roku

wydawnictwa
ruthenus

